

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

פסחים דף קיא-1

במדבר פרק כג

ט האזינה עדי בנו צפור: לא איש אל ויכזב ובן-אדם ויתנחם

ב ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה: הנה ברך לקחתי

כב בישראל יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו: אל מוציאם

כג ממצרים כתועפת ראם לו: כי לא-נחש ביעקב ולא-קסם

כד בישראל כעת יאמר ליעקב ולישראל מה-פעל אל: הן-עם

מהרש"א

ח"א דף קיא ע"א נפתח בא"ל ונסיים בא"ל כו'. עיין פירש"י דלקראי דפי' בלק נתכוין ונראה הדמיון בזה כי הני תרתי אל נמי מתמנעים בסיפור שזיניהן וכן הני תרתי לא ולזה נראה דנפתח באל וסיים באל קאי אפי' ממנעין בין ז' ב"א עם אלו שמציאין לידי היוק וכישוף שהמנוע בין אל מוליחס גו' עד מה פעל אל משתעי במזיקין ובכשפים דכתיב כחועפות ראם לו ודרש"י טו אלו השדים וכי לא נחש ציעקב ולא קסם וגו' הוא כישוף ונפתח באל וסיים באל קאי אפי' מתמנעין שסיפור המנוע בין הני תרי לא ההוא אמר ולא יעשה וגו' הנה ברך לקחתי וגו' וכ"נ דלח"א דמתמנעת להו אשה נדה לא מיימי תקנתא אלא דנפתח באל כו' וק"ל: לימא הכי שופך בוז על גדיבים כו'. דוחק

פסחים דף קיא-2

בן יהוידע

דף קי"א אס תחלת נדה היא הורגת אחד מהם פירוש אס נודמן אותה שעה שם חיזה מזיק מן השדים צעה שצברה אשה בין תרי גברי אז אותו מזיק זיק את אחד מאלו והורגת ר"ל מזקת שתייה סיבה שיזוק אחד מהם אבל אס לא נמלא אותה שעה מזיק עומד לא יהיה מזה נזק. מיהו דע כי הדבר פשוט דכל דברים אלו לא נאמרו אלא בזמן קדמון שהיו השדים והמזיקין מלוויים הרבה והיו מינים ממינים שונים ועתה נחלשה הסט"א נתמעטו אלו ג"כ: ט

משך חכמה איכה

א, יז צוה ה' ליעקב סביביו צריו, היתה ירושלים לנדה ביניהם.

על דרך דאמרינן בערבי פסחים (קיא, א):
נדה ההולכת בין שני אנשים - או הורגת אחדו
או עושה מריבה ביניהם², וזה "סביביו צריו"³,
והיא כ"נידה ביניהם"⁴. וזהו הצלה לישראל
בארצות פזוריהם, והבן.

קול אליהו - מגילת אסתר

מעמים, וי"ל עוד מעם *) למה שזימנה את המן, כי אמרו חז"ל במס' פסחים (דף קי"א ע"א) הני בי תרי דמצעא להו אשה נדה, אם בתחילת נידתה היא הורגת אחד מהם, ואם בסוף נידתה היא מריבה עושה ביניהן ע"ש, והנה מצאנו בגמרא במסכת תענית (דף כ"ט ע"א) דנמירו דכי גזרו גזירתא ומית חד מינייהו (מן היועצין) מבמלי לגזירתייהו ע"ש, והנה אמרו חז"ל במס' מגילה (דף ט"ז ע"א) על הפסוק ותתחלחל המלכה מאד אמר רב שפירסה נדה וכי ע"ש, לכן עלה בדעתה להזמין את המן שיהיה בביתה עם אחשוורוש, והיא תעבור ביניהם, וממה נפשך אם תחילת נידתה תהרוג אחד מהם וממילא יתבטל הגזירה כנו"ל, ואם בסוף נידתה תעשה מריבה ביניהם ותתבטל ג"כ הגזירה: